

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ
ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ
НАВОИЙ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА
ИНСТИТУТИ**

***ТАРИХ ФАКУЛЬТЕТИ
“УМУМИЙ ТАРИХ” кафедраси***

***“Тарихий ўлкашунослик” фанидан бакалавр
йўналиши учун мустақил иш***

УСЛУБИЙ КЎРСАТМАСИ

Навоий 2008

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУЙРУҚ**

Тошкент шаҳри

14 август 2009 йил № 286

**Талабалар мустақил ишларини
ташқил этиш тўғрисида**

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Ижтимоий комплексининг ижтимоий-иқтисодий ривожланиш ҳамда иқтисодий ислохотлар амалга оширилишининг 2009 йил II ярим йиллиги якунлари бўйича 2009 йил 4 июль мажлиси Баёнининг 25-банди топшириғи, вазирликнинг 2009 йил 9 июль № 241/1-сонли буйруғи ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги фаолиятини такомиллаштириш бўйича тадбирлар мажмуининг 1.4-банди ижросини таъминлаш, 2008-2009 ўқув йилида мустақил таълим-тарбия жадвали асосида ташқил қилинган махсус тарбиявий курсларни ўқитиш бўйича ўтказилган тажриба-синов ишлари таҳлили асосида 2009-2010 йилидан бакалаврият таълим йўналишлари бўйича ўқув режаларини такомиллаштириш мақсадида

БУЮРАМАН:

1. Олий таълим муассасалари магистратура мутахассисликлари ўқув режаларининг "Умумметодологик фанлар" блокига "Миллий гоё: асосий тушунча ва тамойиллар" фани киритилсин (3-семестр; умумий юклама - 96 соат; аудитория юкламаси - 60 соат; маъруза - 30 соат, семинар - 30 соат, мустақил таълим - 36 соат).

2. "Талабалар мустақил ишини ташқил этиш ва назорат қилиш бўйича Йўриқнома" 1-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Олий таълим муассасалари ректорларига:

- ўқув режаларига мувофиқ фанлар бўйича бажариладиган мустақил ишлар услубий таъминотини тасдиқланган Йўриқнома талаблари асосида ишлаб чиқилиши таъминлансин;

- талабалар мустақил ишларини бажариш юзасидан тегишли йўлланмалар бериш ва уни бажарилишини назорат қилиб бориш мақсадида ҳафтасига 4 соат ҳажмида консультациялар жадваллари ишлаб чиқилсин; кафедралар томонидан талабалар мустақил ишлари бўйича консультацияларни тегишли фаннинг календар-тематик режасига киритилган ҳолда жадвалга мувофиқ ўтказилиши таъминлансин;

- аудитория фонди имкониятларидан келиб чиққан ҳолда талабалар мустақил ишларини бажариш учун махсус хоналар ажратилиб, замонавий ахборот-коммуникация технологиялари ва техник воситалари билан (компьютер, мультимедиа дастурлари, электрон дарсликлар, ўқув

адабиётлари, курс лойиҳаларини бажариш учун чизма-ўқув қуроллари (чизмачилик доскаси) ва ҳ.к.) жиҳозлансин;

- талабалар мустақил ишларини бажариш бўйича консультацияларнинг жадвалларга мувофиқ ташкил этилиши ва сифати мунтазам ўрганиб борилсин ҳамда натижалари Илмий-услубий кенгашларда муҳокама қилиниб, уларнинг самарадорлигини ошириш чоралари белгилансин.

Мазкур буйруқнинг ижросини назорат қилиш вазирнинг биринчи ўринбосари У.Бегимқуловга юклатилсин.

**Талабалар мустақил ишини ташкил этиш
ва назорат қилиш бўйича
ЙЎРИҚНОМА**

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида чуқур назарий ва амалий билимлар билан бир қаторда танлаган соҳаси бўйича мустақил фаолият кўрсата оладиган, ўз билими ва малакасини мустақил равишда ошириб борадиган, масалага ижодий ёндошган ҳолда муаммоли вазиятларни тўғри аниқлаб, таҳлил қилиб, шароитга тез мослаша оладиган мутахассисларни тайёрлаш асосий вазифалардан бири сифатида белгиланган.

Маълумки, ахборот ва билимлар доираси тез суръатлар билан кенгайиб бораётган ҳозирги шароитда барча маълумотларни фақат дарс машғулоти пайтида талабаларга етказиш қийин.

Тажрибалар шуни кўрсатадики, талаба мустақил равишда шуғулланса ва ўз устида тинимсиз ишласагина билимларни чуқур ўзлаштириши мумкин. Талабаларнинг асосий билим, кўникма ва малакалари мустақил таълим жараёнидагина шаклланади, мустақил фаолият кўрсатиш қобилияти ривожланади ва уларда ижодий ишлашга қизиқиш пайдо бўлади.

Шунинг учун талабаларнинг мустақил таълим олишларини режалаштириш, ташкил қилиш ва бунинг учун барча зарурий шарт-шароитларни яратиш, дарс машғулотида талабаларни ўқитиш билан бир қаторда уларни кўпроқ ўқишга ўргатиш, билим олиш йўлларини кўрсатиш, мустақил таълим олиш учун йўлланма бериш олий таълим муассасасининг асосий вазифаларидан бири ҳисобланади.

Талаба мустақил иши (ТМИ) - муайян фандан ўқув дастурида белгиланган билим, кўникма ва малаканинг маълум бир қисмини талаба томонидан фан ўқитувчиси маслаҳати ва тавсиялари асосида аудитория ва аудиториядан ташқарида ўзлаштирилишига йўналтирилган тизимли фаолиятдир.

Ўқишнинг бошланғич босқичларида ТМИни ташкил этиш бир қатор вазифалар билан боғлиқ. Айниқса, биринчи курс талабаларининг таълимнинг навбатдаги тури - олий таълим талабларига кўникиши қийин кечади. Чунки улар таълим олиш жараёнида ўз мустақил фаолиятларини ташкил қилишни деярли билишмайди. Маълумотларни қайси манбадан, қандай қилиб топиш, уларни таҳлил қилиш ва зарурларини ажратиб олиб тартибга солиш, конспектлаштириш, ўз фикрини аниқ ва ёрқин ифодалаш, ўз вақтларини тўғри тақсимлаш, шунингдек, ақлий ва жисмоний имкониятларини тўғри баҳолаш улар учун катта муаммо бўлади. Энг асосийси, улар мустақил таълим олишга руҳан тайёр бўлишмайди.

Шунинг учун ҳар бир профессор-ўқитувчи дастлаб талабада ўз қобилияти ва ақлий имкониятларига ишонч уйғотиши, уларни сабр-тоқат билан, босқичма-босқич мустақил билим олишни тўғри ташкил қилишга

ўргатиб бориши лозим бўлади. Талабалар томонидан мустақил равишда ўзлаштириладиган билим ва кўникмаларнинг курсдан-курсга мураккаблашиб, кенгайиб боришини ҳисобга олган ҳолда уларнинг ташаббускорлиги ва ролини ошириб бориш зарур. Шунда мустақил таълимга кўника бошлаган талаба фақат ўқитувчи томонидан белгилаб берилган ишларни бажарибгина қолмай, ўзининг эҳтиёжи, қизиқиши ва қобилиятига қараб, ўзи зарур деб ҳисоблаган қўшимча билимларни ҳам мустақил равишда танлаб ўзлаштиришга ўрганиб боради.

Талабалар мустақил ишларининг шакли ва ҳажмини белгилашда қуйидаги жиҳатлар эътиборга олиниши лозим :

- ўқиш босқичи;
- муайян фаннинг ўзига хос хусусияти ва ўзлаштиришдаги қийинчилик даражаси;
- талабанинг қобилияти ҳамда назарий ва амалий тайёргарлик даражаси (таянч билими);
- фаннинг ахборот манбалари билан таъминланганлик даражаси;
- талабанинг ахборот манбалари билан ишлай олиш даражаси.

Мустақил иш учун бериладиган топшириқларнинг шакли ва ҳажми, қийинчилик даражаси семестрдан-семестрга кўникмалар ҳосил бўлишига мувофиқ равишда ўзгариб, ошиб бориши лозим. Яъни, талабаларнинг топшириқларни бажаришдаги мустақиллиги даражасини аста-секин ошириб, уларни топшириқларни бажаришга тизимли ва ижодий ёндашишга ўргатиб бориш керак бўлади.

ТМЙни ташкил этишда талабанинг академик ўзлаштириш даражаси ва қобилиятини ҳисобга олган ҳолда қуйидаги шакллардан фойдаланиш мумкин:

- фаннинг айрим мавзуларини ўқув адабиётлари ёрдамида мустақил ўзлаштириш, ўқув манбалари билан ишлаш;
 - амалий, семинар ва лаборатория машғулотларига тайёргарлик кўриб келиш;
 - маълум мавзу бўйича реферат тайёрлаш;
 - курс иши (лойиҳалари)ни бажариш;
 - битирув малакавий иши ва магистрлик диссертацияси учун материаллар тўплаш;
 - ҳисоб-китоб ва график ишларини бажариш;
 - макет, модел ва бадиий асарлар устида ишлаш;
 - амалиётдаги мавжуд муаммонинг ечимини топиш, тест, мунозарали саволлар ва топшириқлар тайёрлаш;
 - илмий мақола, тезислар ва маъруза тайёрлаш;
- амалий мазмундаги ностандарт масалаларни ечиш ва ижодий ишлаш;
- уй вазифаларини бажариш ва бошқалар;

Фан хусусиятидан келиб чиққан ҳолда талабаларга мустақил иш учун бошқа шакллардаги вазифалар ҳам топширилиши мумкин. Талабаларга қайси турдаги топшириқларни бериш лозимлиги кафедра томонидан белгиланади.

Топшириқлар пухта ўйлаб ишлаб чиқилган ва маълум мақсадга йўналтирилган бўлиб, талабаларнинг аудитория машғулотида олган билимларини мустаҳкамлаш, чуқурлаштириш, кенгайтириш ва тўлдиришга хизмат қилиши керак.

Мавзуни мустақил ўзлаштириш. Фанинг хусусияти, талабаларнинг билим даражаси ва қобилиятига қараб ишчи ўқув дастурига киритилган алоҳида мавзулар талабаларга мустақил равишда ўзлаштириш учун топширилади. Бунда мавзунинг асосий мазмунини ифодалаш ва очиб беришга хизмат қиладиган таянч иборалар, мавзуни тизимли баён қилишга хизмат қиладиган саволларга эътибор қаратиш, асосий адабиётлар ва ахборот манбаларини кўрсатиш лозим.

Топшириқни бажариш жараёнида талабалар мустақил равишда ўқув адабиётларидан фойдаланиб ушбу мавзуни конспектлаштирадilar, таянч ибораларнинг моҳиятини англаган ҳолда мавзуга тааллуқли саволларга жавоб тайёрлайдилар. Зарур ҳолларда (ўзлаштириш қийин бўлса, саволлар пайдо бўлса, адабиётлар етишмаса, мавзуни тизимли баён эта олмаса ва ҳ.к.) ўқитувчидан маслаҳатлар оладилар.

Мустақил ўзлаштирилган мавзу бўйича тайёрланган матн кафедрада ҳимоя қилинади.

Реферат тайёрлаш. Талабага қийинчилик даражаси унинг шахсий имкониятлари, қобилияти ва билим даражасига мувофиқ бўлган бирор мавзу бўйича реферат тайёрлаш топширилади. Бунда талаба асосий адабиётлардан ташқари қўшимча адабиётлардан (монографиялар, илмий, услубий мақолалар, Интернетдан олинган маълумотлар, электрон кутубхона материаллари ва ҳ.к.) фойдаланиб материаллар йиғади, таҳлил қилади, тизимга солади ва мавзу бўйича имкон даражасида тўлиқ, кенг маълумот беришга ҳаракат қилади. Зарур ҳолларда ўқитувчидан маслаҳат ва кўрсатмалар олади.

Якунланган реферат кафедрада экспертлар иштирокида ҳимоя қилинади.

Кўргазмали воситалар тайёрлаш. Талабага муайян мавзуни баён қилиш ва яхшироқ ўзлаштириш учун ёрдам берадиган кўргазмали материаллар (жадваллар, чизмалар, расмлар, хариталар, макетлар, моделлар, графиклар, намуналар, мусиқий асар, кичик бадиий асар ва ҳ.к.) тайёрлаш топширилади. Мавзу ўқитувчи томонидан аниқланиб, талабага маълум кўрсатмалар, йўл-йўриқлар берилади. Кўргазмали воситаларнинг миқдори, шакли ва мазмуни талаба томонидан мустақил танланади. Бундай вазифани бир мавзу бўйича бир неча талабага топшириш ҳам мумкин.

Талаба кўргазмали материаллардан фойдаланиш бўйича ёзма равишда тавсиялар тайёрлайди ва кафедрада ҳимоя қилади.

Мавзу бўйича тестлар, мунозарали саволлар ва топшириқлар тайёрлаш. Талабага муайян мавзу бўйича тестлар, қийинчилик даражаси ҳар хил бўлган масалалар ва топшириқлар, мунозарага асос бўладиган саволлар тузиш топширилади.

Бунда ўқитувчи томонидан талабага тестга қўйиладиган талаблар ва уни тузиш қонун-қоидалари, қандай мақсад кўзда тутилаётганлиги,

муаммоли саволлар тузишда мавзунинг мунозарали моментларини қандай ажратиш лозимлиги, топшириқларни тузиш усуллари бўйича йўл-йўриқ берилади. Консультация пайтларида бажарилган ишларнинг қўйилган вазифа ва талабларга жавоб бериш даражаси назорат қилинади (қайта ишлаб келиш, аниқлаштириш ёки тўлдириш таклиф этилиши мумкин).

Тест, савол ва топшириқлар мажмуаси кафедрада экспертлар иштирокида ҳимоя қилинади.

Илмий мақола, тезислар ва маърузалар тайёрлаш. Талабага бирон бир мавзу бўйича (мавзуни талабанинг ўзи танлаши ҳам мумкин) илмий (рефератив) характерда мақола, тезис ёки маъруза тайёрлаш топширилиши мумкин. Бунда талаба ўқув адабиётлари, илмий-тадқиқот ишлари, диссертациялар, мақола ва монографиялар ҳамда бошқа ахборот манбаларидан мавзуга тегишли материаллар тўплайди, таҳлил қилади, зарурларини ажратиб олиб, тартибга солади, шахсий тажрибаси ва билими, илмий натижаларига асосланган ҳолда қўшимчалар, изоҳлар киритади, ўз нуқтаи-назарини баён этади ва асослайди. Бунда талаба ўқитувчи билан ҳамкорликда ишлайди.

Тайёрланган мақола, тезис ёки маъруза кафедрада ҳимоя қилинади.

Амалий мазмундаги ностандарт масалаларни ечиш ва ижодий ишлаш. Бир мавзу ёки бўлим бўйича ностандарт, алоҳида ёндашиш талаб қилинадиган, назарий аҳамиятга эга бўлган амалий топшириқлар, ижодий ёндашиш талаб қилинадиган илмий-ижодий вазифалар, моделлар, макетлар, намуналар яратиш вазифаси топширилиши мумкин. Амалий топшириқлар масалани ҳал қилишнинг оптимал вариантларини излашга ва топишга қаратилган бўлиши керак.

Талабанинг қизиқиш ва қобилиятига қараб, унга илмий характердаги топшириқлар бериш, ўқитувчи билан ҳамкорликда илмий мақолалар тайёрлаш ва чоп этириш мумкин.

Талабалар мустақил ишини самарали ташкил этишда:

- тизимли ёндошиш;
- барча босқичларини мувофиқлаштириш ва узвийлаштириш;
- бажарилиши устидан қатъий назорат ўрнатиш;
- ташкил этиш ва назорат қилиш механизмларини такомиллаштириб бориш зарур.

Мустақил иш топшириқлари муваффақиятли якунланиши учун қуйидаги талаблар бажарилиши лозим:

- мақсад (билимни мустаҳкамлаш, янги билимларни ўзлаштириш, ижодий фаолликни ошириш, амалий кўникма ва малакаларни шакллантириш ва х.к.), аниқ асосланиши;
- вазифа ва топшириқларнинг аниқ-равшан белгиланиши;
- топшириқларни бажариш алгоритми ва методларидан талабаларнинг етарли даражада хабардор бўлиши;
- маслаҳат ва бошқа ёрдам турларининг тўғри белгиланиши (йўлланма ва кўрсатма бериш, мавзунинг мазмуни ва моҳиятини тушунтириш,

муаммоли топшириқларни бажариш усуллари бўйича тушунча бериш, айрим муаммоли моментларни биргаликда ҳал қилиш ва х.к.);

- ҳисобот шакли ва баҳолаш мезонини аниқ белгилаш;

назорат вақти, шакли ва турларини аниқ белгилаб олиш (амалий семинар, лаборатория машгулотлари, консультация учун ёки назорат учун махсус ажратилган вақт; маъруза ё реферат матни, бажарилган топшириқлар дафтари, назорат ишлари, уй вазифаси дафтари, курс ишлари, тест, мақола, ностандарт топшириқлар, саволлар, мақола, кўргазмали жихозлар ва ижодий ишлар; савол-жавоб, бажарилган иш мазмуни ва моҳиятини тушунтириб бериш, ёзма шаклда баён қилиш ва х.к.).

Талабалар мустақил ишини шартли равишда иккига ажратиш мумкин:

1) аудиторияда амалга ошириладиган ТМИлари. Утилган мавзунини қайта ишлаш, кенгайтириш ва мустахкамлашга оид топшириқлар бажарилади;

2) аудиториядан ташқарида амалга ошириладиган ТМИлари. Уқув дастуридаги айрим мавзуларни мустақил ҳолда ўзлаштириш, уйга берилган вазифаларни бажариш, амалий ва лаборатория ишларига тайёргарлик кўриб келиш, ижодий ва илмий-тадқиқот ҳарактеридаги ишлар ва х.к.

Биринчи тур ишлари талабаларнинг назарий ва амалий билимларини ўзлаштириб бориш даражаси, амалий машгулотларга (амалиёт, лаборатория, семинар дарслари) тайёргарлик савияси ва уй вазифаларининг бажарилиш сифатини текшириш мақсадида, одатда, назорат ишлари олиш, савол-жавоб, суҳбат, мунозара, амалий топшириқларни бажартириб кўриш ва х.к. усулларда асосан амалиёт дарсларида назорат (жорий назорат) қилинади.

Жорий назоратда талабанинг дарс пайтида ўтилган материалларни ўзлаштириш ва уйга берилган топшириқларни бажаришдаги фаоллиги, бажариш савияси ва ўзлаштириш даражаси эътиборга олинади.

Иккинчи тур ишлар фаннинг ишчи ўқув дастурида аудиториядан ташқарида ўзлаштирилиши белгиланган мавзу бўйича маълумот ва ахборотларни мустақил равишда излаб топиш, таҳлил қилиш, конспектлаштириш (ёки реферат тарзида расмийлаштириш) ва ўзлаштириш, ижодий ёндашишни талаб қиладиган амалий топшириқларни бажариш кўринишида амалга оширилади. Бу турдаги ишларни бажариш жараёни ва ўзлаштириш сифатининг назорати дарсдан ташқари пайтларда, махсус белгаланган консультация соатларида амалга оширилади.

Талабалар мустақил ишини баҳолаш. ТМИ натижалари амалдаги "Олий таълим муассасаларида талабалар билимини назорат қилиш ва баҳолашнинг рейтинг тизими тўғрисидаги Низом"га асосан баҳолаб борилади.

Намуна:
"Тасдиқлайман"
Кафедра мудири _____
26. 08. 2009 йил

“Тарихий ўлкашунослик” фанидан ишчи дастур бажарилишининг календар тематик режаси.

Т\р	Мавзу номлари	Машгулот тури	Ажрати лган вақти	Талабанинг мустақил иши мавзуси мазмуни	Ҳисобот шакли	Бажарилиши ҳақида маълумот		Ўқитувчи имзоси
						Соат	Ой, кун	
ВИИ семестр Маъруза: 32 соат, семинар: 24 соат								
1.	Тарихий ўлкашунонослик фанига кириш. Тарихий ўлкашунонослик фанининг мақсади ва вазифалари.	Маъруза	2	-	-	-		
2.	Тарихий ўлкашунонослик фанини ривожланиш босқичлари.	Маъруза	2	Тарихий ўлкашунонослик фанининг пайдо бўлиши тарихини ўрганиш.	Реферат	2		
3.	Ватанамиз тарихини ўрганишда археологиянинг ўрни.	Маъруза	2	Археология фанининг ривожланишида етук ўзбек археологлари нинг фаолияти.	Ёзма шаклда	2		
4.	Ватанамизнинг энг қадимги даврни ўрганиш.	Маъруза	2	-	-	-		
5.	Ватанамизнинг қадимги, ўрта ва янги даврининг ўрганилиши.	Маъруза	2	Матриархат даврининг қадимги тош даври ижтимоий-иқтисодий ҳаётидаги ўрни.	Савол-жавоб	4		
6.	Тарихий ўлкашунонослик ўрганишда этнографиянинг ўрни.	Маъруза	2	-	-	-		
7.	Ватанамиз	Маъруза.	2	Мезиолит	Ёзма	2		

	тарихини ўрганишда қоятош тасвирларининг ўрни ва аҳамияти			даврига оид Мачай манзилгоҳи ва унинг аҳолисининг турмуш тарзи,ва қоятошлардаги тасвирлар.	иш			
8.	Ўлкашунослик фанини ўрганишда топонимиканинг ўрни.	Маъруза	2	Навоий, Самарқанд ва Бухоро вилоятлари топонимлари.	Маъруза а матни.	2		
1-оралиқ назорати (ёзма)								
9	Тарихий ўлкашунослик фанида топонимиканинг ўрни.	Маъруза	2	-	-	-		
10	Ўлкашунослик фанини ўрганишда нумизматиканин г ўрни.	Маъруза	2	Юнон-бактрия ва кушон тангалари ва уларнинг тарихий қиймати.	Слайдла р тайёрла ш	4		
11	Ўлкашунослик фанини ўрганишда нумизматиканин г ўрни ва аҳамияти.	Маъруза	2	-	-	-		
12	Тарихий метеорология- Ватанимиз тарихини ўрганишда асосий манбаа.	Маъруза	2	-	-	-		
13	Ўлкашунослик фанини ўрганишда архивларнинг ўрни	Маъруза	2	Навоий давлат архиви ва унинг вилоятимиз ҳаётидаги амалий аҳамияти	Ёзма иш (дафтар га)	2		
14	Палеография- ватанимиз тарихини ўрганишда асосий манбаалардан бири.	Маъруза	2	-	-	-		
15	Гералдика- Ватанимиз тарихини	Маъруза	2	-	-	-		

	Ўрганишувчи манбаа сифатида							
16	Ватанимиз тарихини Ўрганишда тарихий обидаларининг Ўрни ва аҳамияти	Маъруза	2	Темурийлар даврига оид тарихий обидалар ва уларнинг аҳамияти.	Тарихи й маълум отлар бўйича жадвал тузиш ва слайд тайёрла ш.	2		
		<i>Жами</i>	<i>32 соа т</i>					
2-оралиқ назорати (ёзма)								
1	Тарихий Ўлкашунонослик фанига кириш. Тарихий Ўлкашунонослик фанининг мақсад ва вазифалари.	Семинар	2	-	-	-		
2.	Тарихий Ўлкашунонослик фанида ёзма манбаларнинг Ўрни.	Семинар	2	“Авесто” ва Аҳамоний китобатларида Ўрта Осиё халқлари тарихини ёритилиши.	Ёзма иш	2		
3	Тарихий Ўлкашунонослик фанининг ривожланиш босқичлари.	Семинар	2	-				
4	Ватанимизнинг қадимги, Ўрта ва янги даврига оид обидалар.	Семинар	2	Варахша ва Афросиёб ёдгорликлари ва уларнинг тарихимиздаги Ўрни.	Ёзма иш ва ёдгорли книнг харитас ини чизиш	4		
5	Тарихий Ўлкашунонослик да тарихий обидаларининг Ўрни ва аҳамияти.	Семинар	2	-	-	-		
6.	Ватанимиз тарихини Ўрганишда	Семинар	2	Ватанимиз ижтимоий- иқтисодий	Реферат	2		

	кадимги сув иншоотларининг ўрни (Гидротехника иншоотлари)			хаётида сув ва сув иншоотларининг ўрни.				
7	Тарихий ўлкашунослик фанида этнографиянини г ўрни.	Семинар	2	Ўзбек халқининг урф-одат ва маросимлари.	Кўргазм али материа ллар тайёрла ш	2		
8	Тарихий ўлкашунрслик фанида дастлабки ёзма ёдгорликлар- петроглифлар.	Семинар	2	-	-	-		
9	Ўлкашунослик фанини ўрганишда топонимиканинг ўрни	Семинар	2	Тошкент воҳаси ва унинг топонимлар	Оғзаки савол- жавоб	2		
10	Ўлкашунослик фанида топонимик материалларнин г аҳамияти	Семинар	2	-	-	-		
11	Ўлкашунослик фанини ўрганишда нумизматиканин г ўрни	Семинар	2	Тангалар ва уларнинг мушхур коллекциялари ва уларнинг бадий ва амалий қиймати.	Электро н кўргазм али материа ллар тўплаш.	2		
12	Тарихий метрология- Ватанимит тарихини ўрганишда асосий манба.	Семинар	2	Ўлкамизнинг кадимги ва ўрта асрларга оид ўлчов бирликлари.	Тест тузиш	2		
	Жами		24 соат			36 соат		
ВИИИ семестр Маъруза: 8 соат, семинар: 4 соат								
1	Ватанимиз тарихини ўрганишда гидротехника иншоотлари	маъруза	2	-	-	-		
2	Ўлкашунослик фанини ўрганишда хронологиянинг ўрни ва	Маъруза	2					

	аҳамияти							
1-Оралиқ назорати (ёзма)								
3	Ономастика – Ватанимиз тарихини ўрганувчи манбаалрдан бири	маъруза	2	Ватанимиз тарихини ўрганишда палеографик манбааларининг ўрни.	Тест	2		
4	Ватанимиз тарихини ўрганишда музейларнинг аҳамияти	Маъруза	2	Метрополитен ва эрмитаж музейлари ва улардаги экспонатларнинг тарихимизни ёритишдаги аҳамияти	Кўргазм али материа ллар тўплаш	2		
2-Оралиқ назорати (ёзма)								
1.	Ўлкашунослик фанини ўрганишда архивларнинг ўрни	Семинар	2	Ўзбекистон давлат марказий архиви ва унинг фондлари.	Реферат	2		
2.	Ўлка тарихини ўрганишда музейларнинг ўрни	Семинар	2	-	-	-		
	Жами: Маъруза: 40 соат Семинар: 28 соат Мустақил иш: 42 соат							

Изоҳ: ТМИ ҳажмидан келиб чиқиб ўқув жадвалига ҳафтасига бир марта куннинг иккинчи ярмига консультация дarsi қўйилади (ТМИ 42 соат /20 ҳафта = 2 с.)

«Тарихий ўлкашунослик» фанидан рейтинг ишланмаси ва баҳолаш мезонлари

ИВ курс ВИИ-ВИИИ семестр.

Юқори балл (ЮБ) - 100 балл

Саралаш балл (СБ)-55 балл

Жорий ва Оралиқ баҳолашга 85 балл берилади.

Якуний баҳолашга 15 балл берилади.

№	Назорат шакли	Се м е с т р	Назорат тури	Наз. балл	Баҳо шакли			Назорат ўтказилиш
1	2	3	4	5	3	4	5	6
1	Жорий назорат	7-8	1.1.Семинар машғулоти бажариш (Савол-жавоб, тест)	20	11-14	15-17	18-20	

			1.2. ТМИ бажарилиши	25	14-17	18-21	22-25	
	Жами		2 марта	45				
2	Оралиқ назорат	7-8	Ёзма иш (3 та савол)	20	11-14	15-17	18-20	
				20	11-14	15-17	18-20	
	Жами		2 марта	40				
3	Якуний назорат	7-8	Ёзма иш	15				
	Жами		100					

«Тарихий ўлкашунослик» фанидан баҳолаш мезони

1.1. *Жорий баҳолаш оғзаки савол-жавоб, тест тарзида ўтказилиб, семинар машғулотида қатнашиб, унинг топшириқларини тўла сифатли бажарган талабага 1,7-2 балл берилади, агар тўла бўлмаса бажариш даражасига қараб 1-1,6 баллгача берилади.*

1.2. Маъруза ва семинар машғулотида бўйича берилган мустақил ишларининг бажарилиши ҳажми ва сифатига қараб 1 дан 2 баллгача берилиши мумкин (топшириқлар тўлиқ ва сифатли, ижодий тарзда бажарилган - 1,8-2 балл, сифатли ва меъёр талаблари даражасида - 1,5-1,7 балл, ўрта даражада -1,1-1,4 балл).

2.1. *Оралиқ баҳолаш ёзма тарзда ўтказилиб, ундан 3 та саволга жавоб бериши сўралади. Ҳар бир савол 5 баллгача баҳоланади.*

- агар савол моҳияти тўла очилган бўлса, жавоблари тўлиқ ва аниқ ҳамда ижодий фикрлари бўлса-4,6-5 балл
- саволнинг моҳияти умумий очилган асосий фактлар тўғри баён этилган бўлса-4,1-4,5 балл
- саволга умумий тарзда жавоб берилган, аммо айрим камчиликлари бўлса 3,6-4 балл
- саволга умумий жавоб берилган, аммо айрим фактлар тўлиқ ёритилмаган бўлса 3,1-3,5 балл
- саволга жавоб беришга ҳаракат қилинган, аммо чалкашликлар бўлса - 2,6 - 3 балл берилади.

2.2. Талабанинг мустақил иши- мавзу бўйича реферат тайёрланади:

- рефератда мавзу тўлиқ очилган, тўғри хулоса чиқарилган ва ижодий фикрлари бўлса- 4,6-5 балл
- мавзу моҳияти очилган, фақат хулосаси бор - 4,1-4,5 балл
- мавзу моҳияти ёритилган, аммо арзимас камчилиги бўлса - 3-4 балл берилади.
- мавзу моҳияти ёритилган, аммо айрим камчиликлари бор бўлса -2,5-3 балл берилади.

3.1. *Якуний баҳолашда талаба 3 та саволга ёзма жавоб бериши лозим.*

- ҳар бир ёзма саволга 5 балл ажратилади.
- агар савол моҳияти тўла очилган бўлиб, мавзу бўйича талабанинг танқидий нуқтаи назари баён қилинган бўлса - 4,5-5 балл

- саволнинг моҳияти тўла очилган, асосий фактлар тўғри баён қилган бўлса - 4,1-4,4 балл
- саволга тўғри жавоб берилган, лекин айрим камчиликлари бор бўлса- 3,1-4 балл
- берилган саволда жавоблар умумий ва камчиликлар кўпроқ бўлса - 2,6-3 балл берилади

Талабалар мустақил иши бўйича консультациялар ташкил этиш тартиби:

1. Талабалар мустақил иши (ТМИ) бўйича консультация дарси аудиториядан ташқарида амалга оширишга мўлжалланган мустақил ишларни бажариш юзасидан тегишли йўлланмалар бериш ва уни бажарилишини назорат қилиб бориш мақсадида ташкил қилинади.
2. ТМИ бўйича консультация дарси фаннинг календар-тематик режасига мувофиқ ўтказилади.
3. Консультация дарси тегишли фан ўқитувчиси томонидан ўтказилади.
4. Фан ўқитувчиси консультация дарсида қуйидаги ишларни амалга оширади: ТМИ топшириқларини бажариш юзасидан тегишли йўлланма беради; топшириқни бажариш режасини тузишга ёрдамлашади; тегишли адабиётлар ва ахборот манбаларини тавсия қилади; ТМИ юзасидан тайёрланган ишланма, ҳисобот, реферат, ҳисоб-китоб ва топшириқ натижаларини қабул қилади ҳамда баҳолайди.
5. ТМИ бўйича консультациялар ўқув жараёнининг 1 ёки 2 сменада ташкил этилишига қараб талабаларнинг дарсдан бўш вақтларида дарс жадвалига киритилади.

4 - «В» гуруҳи учун

Хафта кунлари	Жуфт-лик	Фан номи	Аудитория	Машғулоти тури	Ўқитувчининг Ф.И.Ш.
Шанба	1	Осиё ва Африка мамлакатларининг энг янги тарихи	206	Маъруза	Ўқит. Жунаев З.
	2	Шахс ва жамият	209	Семинар	Ўқит. Мустафоев Ж.
	3	ТМИ (Тарихий ўлкашунослик)	206	Консультация	Ўқит. Тоштуров Ш.

6. ТМИ бўйича консультация дарслари ўқитувчи журналида қайд этиб борилади.